

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 01 0 K 008669 15 Kž
Sarajevo, 06.10.2016. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudaca: mr. Božidarka Dodik - predsjednica vijeća, te Slavko Marić i Zorica Gogala - članovi vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Živane Roić, u kaznenom predmetu protiv optuženih B.K. i R.B., zbog kaznenog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog Kaznenog zakona SFRJ, odlučujući o žalbama branitelja ranije navedenih optuženica - advokata M.R. i D.M., protiv presude Kantonalnog suda u Bihaću broj: 01 0 K 008669 14 K od 26.02.2015. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 06.10.2016. godine, donio je slijedeću:

P R E S U D U

Žalbe branitelja optuženih B.K. i R.B. se djelomično uvažavaju i u odluci o izrečenim kaznama preinačava presuda Kantonalnog suda u Bihaću broj: 01 0 K 008669 14 K od 26.02.2015. godine, pa se optužene B.K. i R.B., za kazneno djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog Kaznenog zakona SFRJ, za koje su tom presudom oglašene krivim, uz primjenu odredbi člana 33., 38., 41. stav 1., 42. točka 2. i 43. stav 1. točka 1. preuzetog Kaznenog zakona SFRJ, pojedinačno osuđuju na kaznu zatvora od po 3 (tri) godine.

U ostalom dijelu prvostupanjska presuda ostaje neizmijenjena.

O B R A Z L O Ž E N J E

Presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj: 01 0 K 008669 14 K od 26.02.2015. godine optužene B.K. i R.B. su oglašene krivim za kazneno djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog Kaznenog zakona SFRJ (preuzeti KZ SFRJ) i za počinjeno djelo pojedinačno osuđene na kaznu zatvora u trajanju od po 4 (četiri) godine. Istom presudom dalje je odlučeno da se optužene primjenom odredbe člana 202. stav 4. Zakona o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH) oslobađaju od plaćanja troškova kaznenog postupka i paušala i da isti padaju na teret proračunskih

sredstava suda. Obitelj oštećene K.K. je, u skladu sa članom 212. stav 3. ranije navedenog zakona, sa postavljenim imovinskopравnim zahtjevom upućena na parnični postupak.

Pravovremeno izjavljenim žalbama ranije navedenu presudu su za optužene B.K. i R.B. osporili njihovi branitelji – advokati M.R. i D.M.. Branitelji su žalbe izjavili zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka, zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, te zbog odluke o kazni. Branitelj optužene B.K. je žalbu izjavio i zbog pogrešne primjene kaznenog zakona. Žalbom ovog branitelja je predloženo njeno uvažavanje, ukidanje osporene presude, te vraćanje predmeta prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje. U žalbi branitelja optužene R.B. je predloženo da neposredno viši sud osporenu presudu ukine i odredi održavanje pretresa, odnosno da prvostupanjsku presudu preinači na način da optuženu R.B. oslobodi od optužbe ili da joj izrekne kaznu zatvora ispod zakonom propisanog minimuma.

Federalni tužitelj je u svom pismenom podnesku broj T01 0 KTRZŽ 0009032 15 od 18.06.2015. godine predložio da sud žalbe branitelja optuženih odbije kao neosnovane.

Branitelji u podnesenim žalbama, te federalni tužitelj u svom pismenom izjašnjenju, nisu zatražili da ih sud u smislu člana 319. stav 1. ZKP FBiH obavijesti o sjednici vijeća.

Ovaj sud je prvostupanjsku presudu ispitao u granicama navoda iz podnesenih žalbi, potom po službenoj dužnosti u skladu sa odredbom člana 321. ZKP FBiH, nakon toga je odlučio kao u izreci, pri čemu se naročito rukovodio slijedećim razlozima:

Branitelji su u žalbama istakli da je prvostupanjski sud prilikom donošenja osporene presude počinio više bitnih povreda odredaba kaznenog postupka. Prva povreda na koju je ukazano žalbom branitelja optužene B.K. je povreda prava na obranu njegove branjenice. Vezano za ovu povredu branitelj u žalbi ističe da je u odnosu na optuženu B.K. nepravilno primijenjen član 3. stav 2. ZKP FBiH, odnosno da sud kod izvođenja zaključka o krivnji imenovane u obzir nije uzeo činjenice koje joj idu u korist - da je ona oštećenu po stražnjici ljeskovim prutom dužine jednog metra i debljine malog prsta udarila samo jednom i to po naređenju njoj pretpostavljene starješine R.T., da je po naređenju iste osobe ... „samo malo zarezala donji dio (resicu) uha oštećene, a zatim odustala od te radnje“ ..., te da je sve ovo učinila bez namjere i da njene radnje nisu smišljeno poduzete radi ... „nečovječnog postupanja, mučenja i nanošenja velikih patnji i povrede tjelesnog integriteta oštećene.“ Dalje je po nalaženju ovog branitelja povreda prava na obranu počinjena i zbog toga jer je tokom postupka na štetu optužene nepravilno primijenjena odredba člana 16. i 296. stav 2. ZKP FBiH. U prilog prethodno iznesenoj ocjeni branitelj u žalbi ističe da je u postupku koji je prethodio osporenoj presudi saslušano više svjedoka optužbe i obrane, da je puna vjera poklonjena isključivo svjedocima tužiteljstva, da je neprihvatljiv stav suda da iskazima optužene i svjedoka R.O. vjeru ne može pokloniti jer isti podržavaju tezu po kojoj je optužena radnje poduzimala po naređenju svoje pretpostavljene, da opis kaznenopravnih radnji za koje se optužene terete sadrži navod da je R.T. kao starješina jedinice „F.Ž. – P.“ naredila da se oštećena skine, da je naređivala ne samo oštećenoj nego i optuženoj B.K. i ostalim pripadnicama ranije navedene jedinice, da je obrana tokom unakrsnog ispitivanja

uspjela u pitanje dovesti kredibilitet svjedoka optužbe - konkretno E.D. i A.G. (nakon ranjavanja imenovani su napustili oštećenu i pobjegli), potom svjedoka M.K. (sa mrtve oštećene je skinuo zlatni lančić), zatim i svjedoka V.Đ. (imenovani je, prema stanju spisa predmeta, kao mlađi maloljetnik usmrtio oštećenu), da ovakva ocjena izvedenih dokaza nije u skladu sa načelom slobodne ocjene dokaza, da zbog ranije navedenih propusta na konkretan slučaj nisu pravilno primijenjene odredbe člana 16. i 296. stav 2. ZKP FBiH, te da je ovakvim postupanjem suda učinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz člana 312. stav 1. točka d) ranije navedenog zakona.

U provedenom postupku pravo na obranu optužene B.K. nije povrijeđeno.

Neosnovano se u žalbi branitelja imenovane ističe da je od strane prvostupanjskog suda prilikom donošenja osporene presude na štetu njegove branjenice nepravilno primijenjen član 3. stav 2. ZKP FBiH. Ovom odredbom je propisano da sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja kaznenog djela ili o kojima ovisi primjena neke odredbe kaznenog zakonodavstva, sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog. Radi se o načelu *in dubio pro reo*, odnosno načelu koje je izraz pogodovanja optuženog. Pravilnom primjenom ovog načela sud će oslobađajuću presudu donijeti ne samo kada je dokazana nevinost optuženog, nego i onda kada nije dokazana njegova krivnja. Dalje iz ovog procesnog načela proizlazi da se činjenice koje su na štetu optuženog (*in peius*) uvijek moraju utvrditi sa potpunom izvjesnošću, a da se činjenice koje mu idu u prilog (*in favorem*) utvrđenim uzimaju i kada postoji sumnja u njihovo postojanje, odnosno i onda kada su iste učinjene samo vjerovatnim. Dakle, bilo koja sumnja u pogledu postojanja pravno relevantnih (odlučnih) činjenica uvijek se mora riješiti na način koji je za optuženika povoljniji. Upravo u ovom kontekstu je i razmatrana žalba branitelja optužene B.K.. U ovoj žalbi branitelj ističe da je u postupku utvrđeno da je njegova branjenica, po naređenju njoj pretpostavljene starješine R.T., oštećenu po stražnjici ljeskovim prutom dužine jednog metra i debljine malog prsta udarila samo jednom, da je, dalje, postupajući po naređenju iste osobe, samo malo zarezala donji dio (resicu) uha oštećene i potom od te radnje odustala, te da je sve ovo učinila bez namjere zbog čega njene radnje nisu bile smišljene i poduzete radi nečovječnog postupanja, odnosno mučenja i nanošenja velikih patnji i povreda tjelesnog integriteta oštećene. Suštinski je ovako koncipiranim prigovorima branitelj izrazio sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja kaznenog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog KZ SFRJ - za koje je njegova branjenica oglašena krivom.

Prethodno istaknuti stav nije prihvatljiv jer isti ne odražava realno stanje spisa predmeta. Neosnovani su žalbeni navodi branitelja da izvedeni dokazi ne opravdavaju ocjenu prvostupanjskog suda po kojoj kaznenopravne radnje optužene dosežu onaj obim i onu težinu koji su potrebni za postojanje predmetnog kaznenog djela, da se, u konkretnom slučaju, ne može govoriti ni o potpuno pouzdanom utvrđenju tih radnji, da se, dalje, iz provedenih dokaza ne može izvesti ni zaključak da je optužena smišljeno i voljno izvršila djelo za koje je oglašena krivom i da je kritične prilike djelovala sa ciljem nečovječnog postupanja prema oštećenoj (da je muči i nanosi joj velike patnje i povede tjelesnog integriteta), te da je prvostupanjski sud, u danim okolnostima, upravo zbog sumnji u

postojanje ovih odlučnih činjenica koje čine obilježja kaznenog djela koje je potvrđenom optužnicom optuženoj B.K. stavljeno na teret, postojeću dilemu bio dužan riješiti na način koji je za optuženu povoljniji i u konačnici donijeti drugačiju odluku o krivnji od one koja je donesena u pobijanoj presudi. Upravo suprotno prethodno istaknutim tvrdnjama iz žalbe branitelja optužene B.K., ovaj sud nalazi da (nakon izvođenja dokaza optužbe i obrane) u pogledu dokazanosti kaznenopravnih radnji optužene nije ostala bilo kakva sumnja, pa se, kod ovakvih činjeničnih utvrđenja, na konkretan slučaj nije ni moglo primijeniti načelo *in dubio pro reo*, čija primjena je, u smislu odredbe člana 3. stav 2. ZKP FBiH, uvijek obvezna kada sud odlučne činjenice koje čine obilježja kaznenog djela nije utvrdio na pouzdan način ili kada je njihovo postojanje dovedeno u sumnju. O dokazanosti radnji optužene B.K. ovaj sud će se naknadno izjasniti, kroz analizu žalbenog prigovora kojim je ukazano na manjkavost činjenične osnove.

Pravo na obranu optužene B.K. nije povrijeđeno ni time što su, po navodima njenog branitelja, tokom postupka na štetu imenovane nepravilno primijenjene odredbe člana 16. i 296. stav 2. ZKP FBiH. Ovim odredbama je, inače, načelno određen okvir u kojem su se dužni kretati sudovi kada vrše ocjenu dokaza iz konkretnog kaznenog postupka. Tako je u članu 16. ranije navedenog zakona propisano da pravo suda da ocjenjuje postojanje ili nepostojanje činjenica nije vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima. U citiranoj odredbi je, dakle, proklamirano načelo slobodne ocjene dokaza. Po članu 296. stav 2. ZKP FBiH sud je dužan savjesno ocijeniti svaki dokaz pojedinačno i u vezi s ostalim dokazima i na osnovu takve ocjene dokaza izvesti zaključak je li neka činjenica dokazana ili ne. Kada je u pitanju konkretan slučaj prvostupanjski sud je prilikom odlučivanja o krivnji optužene B.K. (istovjetno se odnosi i na optuženu R.B.) u svemu ispoštovao ranije navedene odredbe, pa je svoj zaključak da su imenovane počinile kaznenopravne radnje iz izreke pobijane presude zasnovao na svestranoj analizi dokaza koji su tokom postupka izvedeni od strane optužbe i obrane. Za odluku o krivnji optuženih su u obrazloženju osporene presude navedeni sasvim određeni razlozi. Pristup prvostupanjskog suda analizi izvedenih dokaza, dakle, nije bio formalne naravi, nego je taj sud, prilikom donošenja odluke po potvrđenoj optužnici Kantonalnog tužiteljstva u Bihaću broj: T01 0 KTRZ 000 9032 12 od 27.03.2014. godine, rukovodeći se načelom slobodne ocjene dokaza, sve izvedene dokaze analizirao kako pojedinačno tako isto i u njihovoj međusobnoj vezi, te na temelju njihove takve ocjene izvodio zaključke u pogledu dokazanosti ili nedokazanosti odlučnih činjenica. U danim se okolnostima potpuno neosnovanom pokazuje tvrdnja branitelja optužene B.K. da je puna vjera svjedocima optužbe poklonjena samo zbog toga što su njihovi iskazi podržavali tezu optužbe da je ova optužena, zajedno sa optuženom R.B., počinila kazneno djelo za koje su se teretile ranije navedenim optužnim aktom. Upravo suprotno prethodno iznesenoj tvrdnji, prvostupanjski sud je u svojoj presudi (na stranama 12. i 14.), naveo u svemu prihvatljive razloge za stav da su iskazi svjedoka optužbe M.K., V.Đ. i Lj.M. vjerodostojni, a da se iskazima svjedoka obrane Ž.D., S.K. i R.O. vjera ne može pokloniti. I predmetni iskazi će od strane ovog suda biti cijenjeni kroz analizu žalbenog prigovora pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Po stavu branitelja prilikom donošenja prvostupanjske presude je počinjena i bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz člana 312. stav 1. točka h) ZKP FBiH. Vezano za ovu

povredu branitelj u žalbi konkretno navodi da postoji zakonska obveza suda da optužbu riješi u cjelini, da je sud, u situaciji kada je kazneno djelo učinjeno sa više radnji, u izreci presude dužan o svim tim radnjama odlučiti, da se, kada je u pitanju predmetni postupak, u izreci osporene presude ne navodi po čijem je naređenju i koliko je puta optužena B.K. ljeskovim štapom udarila oštećenu, po čijem je naređenju i u kom omjeru i dužini je zarezala donji dio uha oštećene, da, također, nije navedeno na osnovu čega je sud zaključio da je oštećena trpila snažne bolove jer nije provedeno vještačenje po vještaku medicinske struke, da se u izreci presude navode i radnje koje su učinile druge osobe (R.T. i V.Đ.), da je prema opisu kaznenog djela R.T., kao neposredni starješina optužene B.K., naredila oštećenoj da se skine do gola, da tako gola puže po zemlji, da kopa sebi grobno mjesto, da je pri tome oštećenoj među noge stavljala grane crnog trna, da joj je naredila da pjeva srpske pjesme i klanja, da joj je u govedu balegu stavljala glavu i pri tom je lopatom tukla po zadnjici, da je nakon toga naredila da oštećena krene u drugu dolinu gdje je od nje ponovo zatražila da sebi kopa grob, da je potom V.Đ. naredio oštećenoj da legne na leđa i u nju ispucao 5-7 metaka, da optuženoj nije jasno zbog čega se radnje drugih osoba njoj i optuženoj R.B. stavljaju na teret, te da iz svih prethodno navedenih razloga proizlazi da prvostupanjski sud u pobijanoj presudi nije u potpunosti riješio predmet optužbe.

Ni ova bitna povreda odredaba kaznenog postupka nije počinjena.

Prilikom razmatranja prethodno istaknutih žalbenih prigovora branitelja optužene B.K. prvenstveno je potrebno poći od zakonske obveze suda da svojom presudom obuhvati sve optužene i sva djela iz potvrđene ili na glavnom pretresu izmijenjene optužnice. Ovo iz razloga jer ukoliko bi sud postupio suprotno ne bi riješio predmet optuženja. U istom kontekstu je dalje potrebno naglasiti da se predmet optužbe isključivo može riješiti izrekom presude, budući da je samo ono što je navedeno u izreci presuđena stvar i da samo to obvezuje. Da li je sud u provedenom postupku propustio riješiti optužbu utvrđuje se na osnovu objektivnog kriterija, na način da se usporede opisi kaznenih djela iz podnesene, odnosno na glavnom pretresu izmijenjene optužbe i donesene presude. U konkretnom slučaju optužene B.K. i R.B. se potvrđenom optužnicom Kantonalnog tužiteljstva u Bihaću broj: T01 0 KTRZ 000 9032 12 od 27.03.2014. godine terete da su radnjama bliže navedenim u istoj počinile kazneno djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog KZ SFRJ, pa se, onda, u situaciji kada je izreka pobijane presude u cijelosti preuzela opis njihovih radnji iz predmetnog optužnog akta, u svemu neosnovanim pokazuju žalbeni prigovori branitelja optužene B.K. da prvostupanjski sud svojom presudom predmet optužbe nije riješio. Za istaći je da branitelj u žalbi nije ni konkretizirao u odnosu na koje djelo ili eventualno u odnosu na koju optuženu je izostala odluka prvostupanjskog suda, kada bi, da je do takvog propusta doista došlo, realno i bila počinjena predmetne bitna povreda odredaba kaznenog postupka. Suštinski se radi o prigovoru paušalne naravi koji, kao takav, na bilo koji način nije ni mogao u pitanje dovesti pravilnost i zakonitost osporene presude. Istovjetno se zaključuje i u pogledu žalbenih navoda da je ova bitna povreda počinjena zbog toga što se u izreci osporene presude navode i radnje koje su učinile druge osobe, da je, tako, prema opisu kaznenog djela R.T., kao neposredni starješina optužene B.K., naredila oštećenoj da se skine do gola i puže po zemlji, da kopa sebi grobno mjesto, da je pri tome oštećenoj među noge stavljala grane crnog trna, da joj je naredila da

pjeva srpske pjesme i klanja, da joj je u goveđu balegu stavljala glavu i pri tom je lopatom tukla po zadnjici, da je nakon toga naredila da oštećena krene u drugu dolinu gdje je od nje ponovo zatražila da sebi kopa grob, te da je tada V.Đ. naredio oštećenoj da legne na leđa i u nju ispucao 5-7 metaka. Ove činjenice i okolnosti su sadržane kako u podnesenoj optužnici tako isto i u izreci prvostupanjske presude. Iako se prethodno citirane radnje odnose na druge osobe, konkretno na R.T. i V.Đ., što je posebno naglašeno u žalbi branitelja optužene B.K., ove osobe se predmetnim optužnim aktom za te radnje ne terete, pa prvostupanjski sud, upravo zbog toga, u odnosu na njih nije ni mogao donijeti bilo kakvu odluku. Suprotnim postupanjem suda optužba bi bila prekoračena jer bi se presuda odnosila na osobu ili osobe koje podnesenom optužnicom uopće nisu optužene. Unošenje radnji imenovanih u činjeničnu osnovu optužnice je, očigledno, poslužilo samo za preciznije opisivanje inkriminiranog događaja. Ni žalbeni prigovori da se u osporenoj presudi ne navodi po čijem je naređenju i koliko je puta optužena B.K. ljeskovim štapom udarila oštećenu, da nije navedeno ni to po čijem naređenju i u kom omjeru i dužini je imenovana zarezala donji dio uha oštećene, te da sud nije naveo ni to na osnovu čega je zaključio da je oštećena trpila snažne bolove jer u postupku nije provedeno vještačenje po vještaku medicinske struke, ne mogu u pitanje dovesti ocjenu po kojoj je prvostupanjski sud u provedenom postupku predmetni optužni akt u cijelosti riješio. Neprihvatljivi su navodi branitelja optužene B.K., jer za te navode u spisu predmeta ne postoje uvjerljivi dokazi, da je njegova branjenica postupala po naređenju svoje pretpostavljene kapetanice R.T.. I o ovoj okolnosti će naknadno biti dani opširniji razlozi. Ovaj sud također nalazi da preciziranje obima i dužine raskotina na donjem dijelu uha oštećene (resice) nije bilo neophodno da bi se djelo za koje je optužena B.K. oglašena krivom moglo pravno odrediti. Dalje se potpuno logičnim i prihvatljivim pokazuje i stav prvostupanjskog suda da su tjelesne ozljede koje su kritične prilike nanese oštećenoj bile takvog karaktera da su kod nje nužno prouzročile snažnu bol. Ujedno treba istaći da trpljenje snažnih bolova (sadržano u opisu kaznenopravnih radnji) nije jedan od bitnih elemenata djela – nego je to nanošenje velikih patnji i povreda tjelesnog integriteta.

Oba branitelja su u podnesenim žalbama ukazali na bitnu povredu odredba kaznenog postupka iz člana 312. stav 1. točka k) ZKP FBiH. Konkretno branitelj optužene B.K. u žalbi navodi da se nerazumljivost izreke pobijane presude ogleda u tome što činjenični opis kaznenog djela (onako kako je isti dan u izreci) sadrži i navode o radnjama drugih osoba koje u predmetnom postupku uopće nisu optužene, da je izreka presude nerazumljiva i zbog toga jer u njenom obrazloženju nisu dani razlozi o odlučnim činjenicama, odnosno razlozi zbog čega bi optužena B.K. odgovarala za radnje drugih osoba (R.T. i V.Đ.), da izreka presude ne sadrži subjektivni odnos optužene prema djelu, odnosno činjenice i okolnosti iz kojih bi proizlazilo da je optužena B.K. smišljeno (s umišljajem) poduzela radnje za koje se tereti, a radi mučenja i nanošenja velikih patnji i povreda tjelesnom integritetu oštećene, te da u obrazloženju osporene presude sud nije ni pokušao da ocijeni dobrovoljni odustanak optužene od daljeg maltretiranja oštećene što je istu učinilo nerazumljivom. Po navodima iz žalbe branitelja optužene R.B. ista povreda je počinjena jer osporena presuda ne sadrži razloge o relevantnim činjenicama bitnim za donošenje odluke o krivnji njegove branjenice, te zbog toga što je prvostupanjski sud u svojoj presudi propustio dati objašnjenje zbog čega nije prihvatio odlučne činjenice potvrđene dokazima koji izvan razumne sumnje ukazuju da

optužena R.B. nije bila sudionikom inkriminiranog događaja i počinitelj predmetnog kaznenog djela. Branitelj je u žalbi dalje istakao i to da prvostupanjski sud u pobijanoj presudi nije dao valjane i pouzdane razloge koji bi ukazali na učešće njegove branjenice u inkriminirajućim radnjama, te da u osporenoj presudi nisu navedeni ni razlozi kojima se sud rukovodio prilikom zaključivanja da su iskazi svjedoka M.K. i V.Đ. vjerodostojni, odnosno da se istima može pokloniti puna vjera.

Prethodno istaknuti žalbeni prigovori branitelja su neosnovani.

Izreka prvostupanjske presude nije nerazumljiva i žalbeni prigovori branitelja optužene B.K., kojima je ukazano na ovu bitnu povredu, nisu prihvatljivi. To što činjenični opis kaznenog djela za koje je imenovana oglašena krivom, pored njenih radnji i radnji optužene R.B., sadrži i radnje R.T. i V.Đ., izreku osporene presude ne čini nerazumljivom. Za istaći je da je branitelj istovjetnim žalbenim navodima opravdavao i svoj stav da u konkretnom kaznenom postupku nije riješen predmet optužbe, te da je na taj način, prilikom donošenja pobijane presude, od strane prvostupanjskog suda počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz člana 312. stav 1. točka h) ZKP FBiH. Ovaj sud je kroz iznošenje razloga za neprihvatljivost ovog žalbenog osnova ujedno iznio i razloge za svoju ocjenu da je unošenje radnji drugih osoba u opis inkriminiranog događaja motivirano potrebom da se isti što preciznije opiše. Kaznenopravne radnje optuženih su ovakvim opisom u dovoljnoj mjeri individualizirane, iste sadrže činjenice i okolnosti iz kojih proizlaze zakonska obilježja kaznenog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog KZ SFRJ za koje su oglašene krivim, pa se, kod utvrđenja da su te radnje u cijelosti preuzete izrekom prvostupanjske presude, žalbeni prigovor branitelja optužene B.K. o nerazumljivosti te izreke doista pokazuje potpuno neosnovanim. Na isti način se ocjenjuje i žalbeni navod branitelja ove optužene da je izreka osporene presude nerazumljiva jer u obrazloženju nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama, odnosno razlozi zbog čega bi optužena B.K. odgovarala za radnje drugih osoba – konkretno R.T. i V.Đ.. Ovim navodnim propustom se predmetna povreda nije mogla učiniti jer je kao takvu ne propisuje važeći procesni zakon. Izostanak razloga za odlučne činjenice, suprotno tvrdnji branitelja optužene B.K., izreku presude ne može učiniti nerazumljivom. Suštinski je ranije navedenim prigovorima ukazano na to da u pobijanoj presudi nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama, što bi, kada bi taj prigovor bio opravdan, realno u pitanje dovelo zakonitost prvostupanjske presude. Dalje se ocjenjuje da nije osnovana ni tvrdnja branitelja optužene B.K. da izreka presude ne sadrži subjektivni odnos njegove branjenice prema djelu, odnosno činjenice i okolnosti iz kojih bi proizlazilo da je ona smišljeno (s umišljajem) poduzela radnje za koje se tereti, a radi mučenja i nanošenja velikih patnji i povreda tjelesnom integritetu oštećene K.K.. Predmetno kazneno djelo čini tko kršeći pravila međunarodnog prava naredi da se prema ratnim zarobljenicima vrše ubistva, mučenja, nečovječna postupanja, medicinski ili drugi naučni eksperimenti, uzimanje tkiva ili organa radi transplatacije, nanošenje velikih povreda tjelesnog integriteta ili zdravlja, prisiljavanje na vršenje službe u oružanim snagama neprijatelja ili lišavanje prava na pravilno i nepristrasno suđenje, ili tko sam izvrši neko od navedenih djela. Radi se o kaznenom djelu sa blanketnom dispozicijom koja upućuje na kršenje pravila međunarodnog prava, pri čemu za njegovo postojanje nije neophodno utvrditi da počinitelj nužno mora biti svjestan

činjenice da međunarodno pravo poduzetom kriminalnom aktivnošću krši. Kršenje međunarodnog prava se, dakle, javlja kao objektivni uvjet ove inkriminacije, odnosno kao uvjet da bi određena radnja uopće mogla biti kažnjiva kao kazneno djelo ratnog zločina. Upravo zbog toga za postojanje ovog kaznenog djela nije neophodno da počinitelj zna da poduzetim kaznenopravnim radnjama krši norme međunarodnog prava, nego da počiniteljevo ponašanje objektivno predstavlja takvo kršenje. Djelo za koje su optužene oglašene krivim se može počinuti samo sa umišljajem. U konkretnom slučaju prvostupanjski sud je u provedenom postupku našao da su optužene B.K. i R.B. postupale suprotno normama međunarodnog humanitarnog prava i za stanje svijesti imenovanih u svojoj presudi na strani 13. dao u svemu određene i prihvatljive razloge. Radnje optuženih su označene kao nečovječno postupanje, što je jedna od alternativno predviđenih kaznenopravnih radnji sa kojom se konkretno kazneno djelo može počinuti. Dalje se neosnovanim ocjenjuje i žalbeni prigovor branitelja optužene B.K. u kojem je ovaj branitelj istakao da od strane prvostupanjskog suda u pobijanoj presudi nije dana (pa čak ni u pokušaju) ocjena na okolnost dobrovoljnog odustanka optužene od daljeg maltretiranja oštećene što je presudu učinilo nerazumljivom. Iz sadržaja spisa predmeta se ne može izvesti zaključak da je optužena na bilo koji način dobrovoljno odustala od izvršenja djela, jer je njena radnja prekinuta tek nakon što je prutom udarala oštećenu i nožem joj zarezala resicu uha, dakle, kada je predmetno kazneno djelo suštinski već bilo ostvareno. Kako u konkretnom slučaju dobrovoljnog odustanka od učinjena djela objektivno nije ni bilo, prvostupanjski sud se u obrazloženju svoje presude o tom navodnom odustanku realno nije ni mogao izjašnjavati.

Neosnovan je i žalbeni navod branitelja optužene R.B. da osporena presuda ne sadrži razloge zbog čega prvostupanjski sud nije prihvatio dokaze obrane koji su ukazivali da ova optužena uopće nije bila sudionik inkriminiranog događaja. Po stavu branitelja prvostupanjski sud je bio dužan takve razloge navesti u svojoj presudi i obrazložiti zbog čega nalazi utvrđenim da je njegova branjenica sudjelovala u počinjenju kaznenog djela i to na način kako je to opisano u potvrđenoj optužnici i izreci osporene presude. Kroz raniju analizu žalbenih prigovora branitelja optužene B.K., u kojima je također ukazano na izostanak razloga o odlučnim činjenica, ovaj sud je odgovorio na pitanje zbog čega nalazi da prvostupanjska presuda te razloge sadrži, odnosno zbog čega prilikom donošenja pobijane presude ova bitna povreda kaznenog postupka nije počinjena. Kada su u pitanju ranije navedeni žalbeni navodi branitelja optužene R.B., budući da se istima u osnovi ukazuje na manjkavost činjeničnog stanja koje je bilo podloga za donošenje odluke o krivnji, ovaj sud će se o ovim žalbenim prigovorima detaljnije izjasniti kroz analizu žalbenih navoda kojima su branitelji ukazali na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje.

Branitelji su u podnesenim žalbama ukazali i na manjkavost činjenične osnove na kojoj je utemeljena odluka o krivnji njihovih branjenica. Tako branitelj optužene B.K. u žalbi ističe da je ostalo nejasno na osnovu kojih dokaza je prvostupanjski sud utvrdio da su radnje optužene B.K. bile nečovječno postupanje i da je optužena tim radnjama vršila mučenje i nanošenje velikih patnji i povreda tjelesnog integriteta prema oštećenoj ratnoj zarobljenici,

te da nijednim dokazom (pogotovo ne vještačenje po vještaku medicinske struke) nije potvrđeno da je oštećena trpila takvu bol koja bi predstavljala mučenje i velike patnje. Po navodima branitelja optužene R.B. činjenično stanje je pogrešno i nepotpuno utvrđeno iz razloga što izvedeni dokazi nisu potvrdili stav prvostupanjskog suda da je njegova branjenica u kritično vrijeme bila pripadnik V.RS kao strane u oružanom sukobu, da na to prvenstveno upućuje materijalni dokaz – Uvjerenje načelnika općine B.P. broj: ... od ... godine iz kojeg proizlazi da je optužena R.B. pripadnik V.RS bila od godine – dakle, ne u inkriminirajuće vrijeme, da je neprihvatljiv zaključak prvostupanjskog suda kako pripadnost optužene R.B. V.RS potvrđuju materijalni dokazi kao što su zidni kalendar za 1995. godinu sa natpisom „RS – F.Ž.P.“ i dvije skenirane fotografije potpisane od strane R.B. i V.Đ., da je potpis njegove branjenice na navedenoj fotografiji ispisan tuđim rukopisom, da svjedok V.Đ. prilikom davanja iskaza u Tužiteljstvu BiH (ispitivan u dva navrata 13.10. i 19.11.2010. godine) na predloženim fotografijama nije prepoznao niti ukazao na optuženu R.B. kao sudionika spornog događaja, da je ova optužena u inkriminiranom periodu bila daktilograf u brigadi V.RS iz B.P., da na optuženu R.B. kao sudionika predmetnog događaja u iskazima koje je davao u Tužiteljstvu BiH nije ukazao ni svjedok M.K., da se iskazima ranije navedenih svjedoka nije mogla pokloniti vjera jer je svjedok V.Đ. mogući egzekutor usmrćenja zarobljene K.K. a svjedok M.K. je od oštećene oduzeo zlatni lančić i višestruko je osuđivana osoba zbog čega je upitan njegov kredibilitet, da je svjedok M.K. u iskazu naveo da je poznavao optuženu R.B. pri čemu je za imenovanu dao potpuno pogrešne podatke navodeći da je imenovana radila kao službenica u Direkciji „Š.“ u B.P. i bila u braku sa čovjekom pod nadimcima „Č.“ od kojeg se poslije razvela, da se ovi podaci ne mogu dovesti u vezu sa optuženom i da je svjedok ukazao na potpuno drugu osobu a ne na optuženu R.B., da iz iskaza svjedoka obrane S.K. i Ž.D. (posebno se potencira iskaz svjedoka S.K.), proizlazi da je optužena R.B. veoma slična osobi R.D. koja je također bila pripadnik F.Ž. pri brigadi V.RS u B.P., inače zamjenici komandira te jedinice R.T., zv. „kapetan R.“, da nijedan od navedenih svjedoka, iako tvrde da dobro poznaju optuženu R.B., istu nisu primijetili, te da je osporena presuda koncipirana na način da je nedostatak dokaza u pogledu radnji optužene R.B. „pokriven“ inkriminacijama i radnjama R.T. koja je bila nadređena ovoj optuženoj, a koja je trenutno nedostupna državnim organima BiH.

I ovi žalbeni prigovori se ocjenjuju neosnovanim.

U postupku u kojem je donesena pobijana presuda činjenično stanje je pravilno i potpuno utvrđeno i suprotni prigovori branitelja optuženih su neprihvatljivi. Svoj zaključak da su optužene počinile kaznenopravne radnje iz potvrđene optužnice prvostupanjski sud je prvenstveno zasnovao na iskazu koji je kao svjedok dala optužena B.K. i na iskazima svjedoka M.K. i V.Đ.. Kod donošenja odluke o krivnji optuženih analizirani su i iskazi drugih svjedoka, kako optužbe tako isto i obrane (Lj.M., R.O. i dr.), te materijalni dokazi sadržani u spisu predmeta. Upravo su ovi dokazi, po nalaženju prvostupanjskog suda, na potpuno pouzdan način potvrdili da su optužene B.K. i R.B., kritične prilike, oštećenu ratnu zarobljenicu K.K. tukle ljeskovim štapovima sve dok se isti ne bi slomili, da je optužena B.K. u jednom momentu uzela nož od R.B. i sa tim nožem oštećenoj zarezala donji dio uha, te da je optužena R.B. u istom događaju oštećenoj K.K. nožem odrezala kosu i duž leđa joj

urezala krst što je kod oštećene dovelo do obilnog krvarenja. Budući da ove radnje po svom karakteru doista predstavljaju ozbiljan nasrtaj na ljudsko dostojanstvo oštećene - iste su u osporenoj presudi opravdano ocijenjene nečovječnim postupanjem. Vezano za prethodno izneseni stav ovog suda treba istaći da se nečovječno postupanje definira kao namjerno djelo ili propust kojim se nanosi teška duševna ili tjelesna patnja odnosno ozljeda ili koje predstavlja ozbiljan nasrtaj na ljudsko dostojanstvo a koje je počinjeno protiv zaštićene osobe. Ovakvo tumačenje pojma „nečovječno postupanje“ Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) je, primjera radi, iznio u presudi Pretresnog vijeća broj IT-98-34-T od 31.03.2003. godine, u predmetu protiv Naletilić Mladena i Martinović Vinka, § 246. U danim se okolnostima potpuno neosnovanom pokazuje tvrdnja iz žalbe branitelja optužene B.K. da je ostalo nejasno na osnovu kojih je to dokaza utvrđeno da su radnje njegove branjenice bile nečovječno postupanje. Na istovjetan način se ocjenjuju i dalji žalbeni navodi ovog branitelja da nije jasno koji dokazi potvrđuju da je njegova branjenica radnjama iz potvrđene optužnice vršila mučenje i nanošenje velikih patnji i povreda tjelesnog integriteta prema oštećenoj ratnoj zarobljenici, te da nijednim dokazom, a pogotovo ne vještačenjem po vještaku medicinske struke, nije potvrđeno da je oštećena trpila takvu bol koja bi predstavljala mučenje i velike patnje. Ovo iz razloga jer je prvostupanjnski sud našao da radnja izvršenja kaznenog djela za koje je optužena B.K. oglašena krivom isključivo sadrži elemente nečovječnog postupanja, dakle, ne i naznaku drugih radnji sa kojima se predmetno kazneno djelo može počinuti, na što je pogrešno ukazano u žalbi branitelja imenovane. Kako u opisu radnji nisu navedene činjenice i okolnosti iz kojih bi proizlazilo da su optužene oštećenu K.K. mučile i nanosile joj velike patnje i povrede tjelesnog integriteta kao ratnom zarobljeniku, onda prvostupanjnski sud, bez obzira na to što činjenični supstrat potvrđene optužnice sadrži navod o njenom mučenju, nije bio dužan (niti je mogao) da u svojoj presudi daje i razloge za ove alternativne radnje počinjenja konkretnog kaznenog djela.

Po navodima iz žalbe branitelja optužene R.B. izvedeni dokazi nisu na nesumnjiv način potvrdili da je njegova branjenica sudjelovala u inkriminiranom događaju i počinila kazneno djelo za koje se tereti. Ovaj stav branitelj temelji na dopisu načelnika Općine P. broj 02-835-07/15 od 12.02.2015. godine u kojem je navedeno da je R.B., kći R., pripadnik O.s. RS – SFRJ, pri VP ... P., bila u vremenu od ... godine. Iako je u pitanju objektivni dokaz isti nema značaj koji mu se pridaje predmetnom žalbom. Niz je drugih dokaza koji opravdavaju stav prvostupanjnskog suda da je optužena R.B. bila pripadnik „F.ž. P.“ pri P.b. u sastavu V.RS. Ovi dokazi su analizirani prilikom izvođenja zaključka o statusu koji je optužena imala u vrijeme kada se inkriminirani događaj desio. U navedenom pravcu posebno treba ukazati na iskaz optužene B.K., te na iskaze svjedoka V.Đ., M.K. i Lj.M.. Tako je optužena B.K. u svom iskazu vezano za ovu okolnost navela da je na licu mjesta gdje se kritični događaj desio bila i R.B., da je zajedno sa njom i R.B. bilo oko petnaest žena, te da je i R. te prilike bila u uniformi kao i ostale pripadnice F.ž. P.. Radi se o iskazu suoptužene i podaci iz spisa ne ukazuju da ona ima bilo kakav razlog ili motiv da optuženu R.B. navede kao sudionika događaja izuzev želje da događaj u kojem je i sama sudjelovala prikaže na način kako se on u stvarnosti doista desio. Optužena kritični događaj i svoje sudjelovanje u njemu prikazuje na objektivnan način i ovakvom iskazu je prvostupanjnski sud opravdano poklonio vjeru. Kada su u pitanju iskazi svjedoka koji su u kritično vrijeme bili

na licu mjesta, svjedok V.Đ. je izričit u tvrdnji da su među ženama koje su maltretirale oštećenu bile i optužene, odnosno osobe koje su se u vrijeme njegovog izjašnjavanja nalazile u sudnici i imale status optuženih, da su i jedna i druga udarale oštećenu, da joj je B.K. zasjekla uho nožem i da je oštećena bila sva krvava, te da je druga optužena koja je sjedila u sudnici oštećenoj sjekla kosu (na ovaj način identificira optuženu R.B.). Svjedokinja Lj.M. je u iskazu navela da je među pripadnicama „F.ž. P.“ bila i R.B. iz D. (ovaj podatak svjedokinja je dala u fazi istrage i nakon što joj je isti predložen na glavnom pretresu potvrdila je da je taj iskaz istinit), da je vidjela da su oštećenu maltretirali B., R.1 i R.2, te da imenovane ne može zamijeniti sa drugim osobama. Na iste okolnosti svjedok M.K. ističe da je u grupi žena koje su maltretirale oštećenu vidio B. i R.2, da se sjeća da je B.K. oštećenoj rasjekla uho a da ju je optužena R.1 šišala sa nožem i sa istim joj napravila krst na leđima, da su optužene R.B. i B.K. oštećenu tukle ljeskovim štapovima, da su u svim ranije navedenim radnjama bile B. i R.1 te Lj. koja nije obuhvaćena optužnicom, te da su B.K. i R.B. oštećenu povele prema drugoj dolini. Sve prethodno istaknuto opravdava zaključak prvostupanjskog suda da je optužena R.B. bila pripadnik „F.ž. P.“ pri P. b., da je bila sudionik inkriminiranog događaja, te da je u tom događaju poduzela kaznenopravne radnje koje su joj potvrđenom optužnicom stavljene na teret. Dakle, pravilnost i zakonitost osporene presude u pitanje nije dovedena žalbenim navodima branitelja ove optužene u kojima se pozvao na uvjerenje načelnika Općine P. od ... godine. U konkretnom slučaju se radi o podacima iz odgovarajućih evidencija koji i ne moraju odgovarati realnoj ulozi optužene u inkriminiranom periodu. Kod ovakvih činjeničnih utvrđenja potpuno neosnovanim se pokazuje i žalbeni navod branitelja optužene R.B. u kojima je ukazao na pogrešan stav prvostupanjskog suda da pripadnost njegove branjenice V. RS potvrđuju materijalni dokazi kao što su zidni kalnedar za 1995. godinu pod natpisom R S – F.ž. P. i dvije skenirane fotografije potpisane od strane R.B. i V.Đ.. Na isti način se ocjenjuje i žalbeni prigovor branitelja da se sudjelovanje optužene u kritičnom događaju ne može vezati za iskaz svjedoka V.Đ., jer ovaj svjedok, prilikom davanja iskaza u Tužiteljstvu BiH dana 13.10 i 19.11.2010. godine, na fotografijama koje su mu pokazane nije prepoznao niti pokazao na R.B. kao sudionika istog.

Branitelj optužene R.B. je tokom postupka osporavao kredibilitet svjedoka M.K. i V.Đ.. O neprihvatljivosti iskaza imenovanih branitelj se izjasnio i u žalbi. Kada branitelj osporava iskaze imenovanih onda ističe da je V.Đ. osoba koja je oštećenu lišila života, da je M.K. višestruko osuđivana osoba, te da se iskazima ovakvih svjedoka ne može pokloniti vjera. U žalbi branitelj nije konkretizirao kojim je to pravomoćnim presudama i za koja kaznena djela navodno osuđivan svjedok M.K.. U osnovi se radi o paušalnom navodu koji kao takav kredibilitet ranije navedenog svjedoka na bilo koji način nije mogao dovesti u pitanje. Iz iskaza svjedoka V.Đ. proizlazi da on osporava svoje sudjelovanje u ubistvu oštećene K.K.. Imenovani je izričit u tvrdnji da je oštećenu života lišio M.M.. Izričit je i u stavu da je o ubistvu oštećene spreman u svako doba i pred bilo kojim sudom svjedočiti. Ovo su razlozi zbog kojih je neprihvatljiv i stav branitelja optužene R.B. da se ni iskazu ovog svjedoka ne može pokloniti vjera. Opravdano je, dalje, prvostupanjski sud zaključio da ni podaci iz iskaza svjedoka obrane, na koje se ovaj branitelj pozvao u žalbi, nisu u pitanje doveli zaključak iz osporene presude o krivnji optužene za kaznenopravne radnje iz potvrđene optužnice. Žalbom je konkretno ukazano na iskaze svjedoka S.K. i Ž.D.. Posebice je

potenciran iskaz koji je dao svjedok S.K. u kojem se imenovani izjašnjavao na okolnost velike sličnosti optužene R.B. i pripadnice „F.ž. P.“ R.D.. O navodnoj sličnosti imenovanih ovaj svjedok je na glavnom pretresu dao kontradiktornu izjavu koja upravo zbog te kontradiktornosti nije prihvatljiva. Tako je prilikom izjašnjavanja o tome kolika je bila sličnost između ranije navedenih osoba svjedok S.K. naveo da je jedne prilike, tek kada je prišao na dva metra, shvatio da se ne radi o R.B. nego o toj drugoj ženskoj osobi koja je optuženoj vrlo slična. Ovako dani iskaz bi prethodno istaknute žalbene navode branitelja učinio osnovanim da drugi dio svjedočenja istog svjedoka nije opovrgnuo njegovo prvobitno izjašnjenje. Naime, iz daljeg svjedočenja S.K. proizlazi da je on dijelom bio očevidac inkriminiranog događaja, da je tog dana bio u R., da se nalazio u vozilu i čekao vozača koji je otišao da popuni nalog ili da opravda gorivo, da je oko dvadeset minuta bio sam u vozilu i da je gledajući iz istog vidio više žena iz ženske jedinice, da je bilo i drugih osoba, da je među ovim pripadnicama ženske jedinice bila jedna djevojka sa zavojima na sebi čije lice je bilo krvavo, da je tu djevojku pridržavala plava ženska koja liči na R.B., te da za cijelo vrijeme dok je promatrao događaj R.B. tu nije bila prisutna. Očigledno je, dakle, da svjedok na okolnost mogućnosti raspoznavanja optužene R.B. i R.D., koja je također bila pripadnica „F.ž. P.“ pri brigadi V. RS u tom mjestu, u isto vrijeme govori da su bile toliko slične da je morao doći u njihovu neposrednu blizinu da bi znao o kojoj od ove dvije osobe se radi (da li R.B. ili R.D.), odnosno da u drugom dijelu iskaza ističe da je takvu vrstu prepoznavanja mogao obaviti i sa udaljenosti od oko dvadeset metara. Ni po nalaženju ovog suda ovakvom iskazu se nije mogla pokloniti vjera i suprotni žalbeni prigovori branitelja optužene R.B. se opravdano ocjenjuju neosnovanim. Da predmetne sličnosti između optužene R.B. i R.D. u stvarnosti nije ni bilo u toj mjeri na koju je u iskazu ukazao svjedok S.K. proizlazi iz iskaza koji je optužena B.K. kao svjedok dala na glavnom pretresu navodeći da je jedna bila niža a druga viša (dakle, mogle su se razlikovati), te iz iskaza svjedoka R.O. koji je prilikom izjašnjavanja bio izričit u tvrdnji da su se R.B. i R.D. mogle lako razlikovati i da nije postojala mogućnost zabune u pogledu njihovog identiteta od strane osoba koje su ih eventualno promatrale.

Branitelj optužene B.K. je u žalbi istakao i prigovor povrede kaznenog zakona. Vezano za ovaj žalbeni osnov u žalbi ovog branitelja se ističe da činjenični opis radnji koje se njegovoj branjenici stavljaju na teret ne sadrže činjenice i okolnosti iz kojih bi proizlazilo da su te radnje izazvale veliku bol i patnju, mučenje, te povredu tjelesnog integriteta oštećene, da isti opis ne sadrži ni činjenice i okolnosti da je optužena radnje poduzela smišljeno, odnosno da su iste poduzete kako bi kod oštećene izazvale veliku bol i patnju, mučenje i povredu tjelesnog integriteta. Dalje se u žalbi navodi da je pogrešan zaključak prvostupanjskog suda da su radnje koje je kritične prilike poduzela B.K. prema oštećenoj (udaranje ljeskovim štapom po stražnjici i zarezivanje donjeg dijela uha) nanijele veliku patnju i bol oštećenoj, te da tokom postupka uopće nije dokazano da je optužena radnje poduzela smišljeno i u cilju mučenja i nanošenja velikog bola oštećenoj, nego da je te radnje poduzela po naređenju neposrednog starješine R.T., što proizlazi iz izreke pobijane presude i dokaza obrane.

Ni ovi žalbeni navodi nisu osnovani.

Suštinski je prethodno navedenim prigovorima (koji su inače dosta konfuzni) branitelj iznio stav da opis kaznenog djela za koje je njegova branjenica oglašena krivom ne sadrži sve one bitne elemente koji su neophodni da bi to djelo postojalo. Radi se o prigovoru koji nije prihvatljiv jer svoje utemeljenje nema u realnom stanju spisa predmeta. Opis kaznenopravnih radnji, kako u odnosu na optuženu B.K. tako i u odnosu na optuženu R.B., sadrži činjenice i okolnosti koje su sasvim dovoljne da bi se kazneno djelo koje im je potvrđenom optužnicom stavljeno na teret pravno odredilo. U obrazloženju svoje presude prvostupanjski sud je dao u svemu prihvatljive razloge za ocjenu da su optužene radnje za koje se terete svjesno poduzele, da je djelo izvršeno sa umišljajem kao oblikom vinosti, pa se u ovakvim okolnostima žalbeni navodi branitelja optužene B.K., da nije dokazano da su te radnje od strane njegove branjenice smišljeno poduzete, opravdano ocjenjuju neosnovanim. Za istaći je da je ovaj sud kroz raniju analizu žalbenog prigovora bitne povrede odredaba kaznenog postupka dao razloge zbog čega nalazi da prilikom odlučivanja o krivnji optuženih nije bilo neophodno utvrđivati stepen bola i patnje koji je kritične prilike nanesen oštećenju. Ovo iz razloga jer je prvostupanjski sud našao da su optužene u inkriminiranom događaju nečovječno postupale prema oštećenju ratnoj zarobljenici i da su kazneno djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog KZ SFRJ učinile upravo sa ovom alternativno određenom radnjom njegovog mogućeg počinjenja. U danim su okolnostima druge radnje sa kojima se ovo kazneno djelo može počinuti ostale irelevantne, pa se njihovo postojanje tokom konkretnog kaznenog postupka upravo zbog toga nije ni trebalo utvrđivati. Dodatno treba istaći da se ovaj sud već izjasnio i o tome zašto nalazi da optužena B.K. radnje za koje je oglašena krivom nije poduzimala po naređenju neposrednog starješine R.T.. U odnosu na optuženu B.K. je primijenjen odgovarajući kazneni zakon.

Branitelji obje optužene su u žalbama osporili i visinu kazne koja je u konkretnom slučaju izrečena njihovim branjenicama. Tako branitelj optužene B.K. u žalbi ističe da u pobijanoj presudi olakotnim okolnostima koje se na strani imenovane objektivno stiču nije dat onaj značaj koji te okolnosti realno zaslužuju, da je optužena B.K. dobrovoljno odustala od daljnijeg činjenja radnji nanošenja velikih patnji i povreda tjelesnog integriteta ili zdravlja oštećene, da je zbog tog odustanka djelo ostalo u pokušaju, da je njegova branjenica postupala po naređenju svoje pretpostavljene - kapetana R.T., da je zbog toga bila u uvjerenju da su njene radnje pravno dopuštene, da nije bila upoznata sa postojanjem konvencija koje zabranjuju ponašanje kakvo je ona pokazala prema oštećenju, da je na glavnom pretresu iskreno priznala kaznenopravne radnje koje je učinila i iskazala kajanje zbog učinjenja istih, te da sve ranije navedene okolnosti ukazuju da bi se i sa ublaženom kaznom u odnosu na ovu optuženu ostvarila zakonom propisana svrha kažnjavanja. Kada odluku o kaznenopravnoj sankciji osporava branitelj optužene R.B. onda u žalbi ističe da je njegovoj branjenici kazna prestrogo odmjerenjena, da su na visinu kazne koja joj je izrečena neopravdano utjecale okolnosti koje se vežu za radnje za koje je odgovorna pretpostavljena optužena R.B. – kapetan R.T., da je njegova branjenica sada teško bolesna osoba, vezana za invalidska kolica i da ovisi o tuđoj njezi i pomoći, da je ranije nekažnjavana, da su joj obiteljske i materijalne prilike dosta teške, te da bi se svrha kažnjavanja u konkretnom slučaju ostvarila i izricanjem blaže kazne od kazne iz prvostupanjske presude.

Ovi žalbeni prigovori branitelja su djelomično osnovani.

Prvostupanjskom presudom optuženima B.K. i R.B. su za počinjeno kazneno djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog KZ SFRJ izrečene pojedinačne kazne zatvora u trajanju od po 4 (četiri) godine. Prilikom izricanja navedene kazne od strane prvostupanjskog suda je, kao olakotne okolnosti, cijenjeno to da optužene ranije nisu kažnjavane, da je optužena B.K. na određeni način priznala radnje izvršenja djela i za iste se pokajala, da je optužena R.B. teško bolesna osoba u invalidskim kolicima i ovisna o pomoći druge osobe, da su optužene u vrijeme suđenja već starije životne dobi, da su porodične, te da su obje slabog imovnog stanja. Radi se o okolnostima na koje je ukazano u žalbama branitelja optuženih. Okolnosti koje u žalbi navodi branitelj optužene B.K. (da je optužena odustala od učinjenja djela, da je djelo ostalo u pokušaju, da je postupala u pravnoj zabludi, da nije znala da postoje konvencije koje zabranjuju ponašanje koje je u kritičnom događaju poduzela i sl.), nisu okolnosti koje se mogu uzeti olakotnim. Te okolnosti, kada bi doista postojale, eventualno bi mogle utjecati na ocjenu o tome da li kazneno djelo za koje je optužena oglašena krivom postoji li ne. Predmetne okolnosti bi, dakle, u pitanje dovele samu odluku o krivnji u odnosu na optuženu B.K.. Ovaj sud je kroz prethodnu analizu žalbenih prigovora ovog branitelja dao odgovor zbog čega nalazi da isti nisu prihvatljivi.

Olakotne okolnosti koje su od strane prvostupanjskog suda uzete u obzir prilikom izbora vrste i visine kazne nisu dobile onaj značaj koji objektivno zaslužuju. Ovo je razlog zbog čega se žalbeni prigovori branitelja optuženih kojima su ukazali na prestrogo odmjerenu kaznu njihovim branjenicama pokazuju osnovanim. Ujedno treba istaći da optužene B.K. i R.B. (prema opisu kaznenog djela) nemaju dominantnu ulogu u radnjama koje su označene nečovječnim postupanjem prema oštećenoj ratnoj zarobljenici K.K., te da je takav položaj u inkriminiranom događaju imala njihova neposredno nadređena – kapetanica R.T. za koju se u potvrđenoj optužnici navodi da trenutno nije dostupna državnim organima BiH. Za kazneno djelo za koje su optužene oglašene krivom ovaj sud kao kazne koje su u svemu adekvatne stupnju njihove krivnje i težini kaznenopravnih radnji za koje su oglašene krivima utvrđuje kazne zatvora u trajanju od po 3 (tri) godine. Ocjena je da će se sa ovako izrečenim kaznama ostvariti svrha kažnjavanja iz člana 41. preuzetog KZ SFRJ, odnosno da optužene nakon izricanja istih ubuduće neće dolaziti u sukob sa zakonom, te da će izrečene kazne ujedno pozitivno djelovati i prema ostalim potencijalnim počiniteljima na način da ih odvraća od činjenja kaznenih djela.

Kod ovakvog stanja u spisu valjalo je odlučiti kao u izreci ove presude, žalbe branitelja optuženih B.K. i R.B. djelomično uvažiti i odlučiti kao u izreci ove presude, a sve temeljem ovlasti iz odredbe člana 329. stav 1. ZKP FBiH.

Zapisničar
Živana Roić, s.r.

Predsjednica vijeća
mr. Božidarka Dodik, s.r.